

Lausuntopyyntö 6.3.2019 (VN/963/2018 YM)

LAUSUNTO LÄNSI-LAPIN LUONNONSUOJELUALUEITA KOSKEVASTA ASETUSVALMISTELUSTA

1. Suhanko Arctic Platinum Oy ("Yhtiö") on kaivosyhtiö, jolla on pitkälle edennyt kaivoshanke Länsi-Lapin luonnonsuojelualueita koskevien asetusluonnosten vaikutusalueella ja joka lisäksi harjoittaa alueella malminetsintää. Yhtiö kannattaa luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen lisäämistä, mutta ei hyväksy alueiden muun merkittävän maankäytön tarpeiden ohittamista suojelualueiden perustamista koskevassa harkinnassa ja uusien suojelualueiden yksityiskohtaisemmassa sijoittelussa. Yhtiö katsoo, että asetusvalmistelussa ei ole riittävästi arvioitu uusien luonnonsuojelualueiden perustamisen vaikutuksia alueilla jo käynnissä oleviin kaivostoiminnan käynnistämiseen tähtääviin hankkeisiin. Uusia luonnonsuojelualueita ei tule perustaa sellaisten tunnettujen merkittävien mineraaliesiintymien alueille, jotka kuuluvat olemassa olevien tai valmisteilla olevien kaivoshankkeiden piiriin, näihin liittyvä malminetsintä mukaan lukien, tai omaavat geologisen potentiaalin tulla tulevaisuudessa mahdollisesti hyödynnettäviksi. Suojelua ei myöskään tulisi ulottaa tällaisten alueiden välittömään läheisyyteen, koska kaivoshankkeisiin liittyy useimmiten tarve laajentaa toimintaa, mitä ei tulisi liian lähelle ulottuvilla suojelurajauksilla estää.

1.1 Yhtiön hankealueille sijoittuvat suunnitellut suojelualueet

2. Asetuksilla perustettaviksi suunnitelluista suojelualueista kolme sijoittuu Yhtiön hankealueille:
 - (i) **Konttikivalo** rajautuu Suhangon kaivospiiriin pohjoisreunaan ja sijoittuu osin myös alueelle, johon Yhtiöllä on vireillä malminetsintälupahakemus ja kokonaisuudessaan Yhtiön kaivoslain mukaiselle varausalueelle. Suhangon kaivospiirialueen merkittävistä mineraalivarannoista ja kaivoshankkeen toteutettavuussuunnitelmista on ollut saatavilla julkistettua tietoa 2000-luvulta alkaen. Suunniteltu suojelualue rajoittaa alueen koko malmipotentialin selvittämistä, hankealueen mahdollista laajentumista sekä valmisteilla olevan kaivostoiminnan suunnittelua.
 - (ii) **Siika-Kämä** sijaitsee alueella, jolle Yhtiöllä on voimassa oleva malminetsintälupa sekä varaus. Alue on tunnetun platinaryhmän metalleista rikastuneen Siika-Kämän SK Reef -esiintymän välittömässä läheisyydessä; etäisyyttä on paikoin vain kymmeniä metrejä. Myös SK Reef -esiintymän sijainti ja siitä määritetyt mineraalivarannot ovat olleet tunnettuja 2000-luvulta asti. Uusi suojelualue rajoittaisi alueen koko malmipotentialin selvittämistä, sekä mahdollisen kaivostoiminnan suunnittelua alueelle.

- (iii) **Yli-Kuohunkijärvi** sijoittuu Yhtiön varausalueelle, 300 metrin etäisyydelle Yhtiön voimassa olevan kaivospiirin ja malminetsintälupien muodostaman hankekokonaisuuden alueesta ja noin kilometrin etäisyydelle platinaryhmän metalleista rikastuneesta Kuohungin SK Reef -esiintymästä. Suunniteltu suojelualue rajoittaisi alueen koko malminpotentiaalin selvittämistä, sekä mahdollisen kaivostoiminnan suunnittelua alueelle.

1.2 Asetusten merkittävä haitallinen vaikutus alueiden nykyiseen käyttöön

3. Vastoin perustelumuiotioissa todettua, suojelualueiden perustamisella on merkittävä haitallinen vaikutus alueiden nykyiseen käyttöön malminetsinnän ja kaivostoiminnan osalta. Asetusehdotuksissa on käytännössä jätetty täysin huomiotta se, että alueella on pitkälle edennyt suuren luokan kaivoshanke, paljon malminpotentiaalia ja olemassa olevaa malminetsintää, joka muuttuisi suojelualueiden perustamisen myötä poikkeuslupan varaiseksi toiminnaksi. Poikkeuslupamenettely on muutoksenhakuprosesseineen toiminnanharjoittajille työläs ja merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttava menettely, joka lisää ennestään toiminnan epävarmuustekijöitä ja vaikuttaa siten suoraan myös hankerahoituksen saatavuuteen. Koska malminetsintä toimintana ei itsessään tuota kassavirtaa, on hankerahoituksen saatavuus yleensä välttämätön edellytys malminetsinnän harjoittamiselle.
4. Suojelutoimien oikeasuhtaisuuden arvioinnissa tulee huomioida myös se, että suunniteltuihin suojelualueisiin sisällytettävät alueet on jo nykyisellään riittävästi suojeltu erillisin suojelupäätöksin ja kaavamääräyksin. Yli-Kuohunkijärven ja Siika-Kämän alueet on suojeltu niin sanottuina suojelumetsinä Metsähallituksen erillisellä päätöksellä. Konttikivaloa ei sisällytetty vanhojen metsien suojeluohjelman laadinnan yhteydessä varsinaiseen suojeluohjelmaan, mutta se on perustettu suojelumetsäksi niin ikään Metsähallituksen päätöksellä ja on kokonaan metsätaloustoimien ulkopuolella. Konttikivalon alue on myös merkitty Suhangon kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Aluetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan:

”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaisesti alueella olevat luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit, joihin ei saa kohdistaa momentissa mainittua toimenpidettä ilman luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaista menettelyä.”

Kaavan yleismääräyksessä lisätään huomioon otettavaksi myös maisema-arvot. Nykyisellään voimassa olevat suojelupäätökset ja -määräykset huomioiden kyseisten alueiden muodostamista luonnonsuojelualueiksi ei voida pitää hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaisena toimenpiteenä. Suojelualueiksi perustaminen rajoittaisi alueen koko malminpotentiaalin selvittämistä, hankealueiden mahdollista laajentumista sekä tulevan kaivostoiminnan suunnittelua ja valmistelua. Vaikutukset alueella olemassa oleviin malminetsintä- ja kaivoshankkeisiin olisivat siten kohtuuttomat suhteessa alueiden suojelutarpeeseen. Alueet tulisi näin ollen rajata pois asetuksilla perustettavien suojelualueiden piiristä.

1.3 Alueiden nykyisen käytön huomioiminen aluekohtaisin poikkeuksin

5. Mikäli valtioneuvosto ja ympäristöministeriö katsovat, että perusteet Konttikivalon, Siika-Kämän tai Yli-Kuohunkijärven suojelualueiden perustamiselle on edellä todetuista seikoista huolimatta

olemassa tai, että Yhtiön projektialueiden rajaaminen suojelualueiden ulkopuolelle ei ole mahdollista, tulisi suojelualueita koskevissa perustamisasetuksissa ottaa alueiden nykyinen käyttö sekä alueiden malmipotentiali huomioon asetuksiin otettavilla aluekohtaisilla poikkeuksilla. Yhtiön näkemyksen mukaan luonnonsuojelualueiden perustaminen voi muussa tapauksessa olennaisesti muuttaa alueiden nykyistä käyttöä, mikä olisi ristiriidassa asetusten perustelumuistioissa esitetyn vaikutusarvion kanssa.

6. Mikäli hanketta ei oteta huomioon perustamisasetusten rauhoitussäännöksiä koskevissa poikkeuksissa, ja Yhtiön mahdollisuuksia toteuttaa hankkeeseen liittyviä toimenpiteitä päädytään rajoittamaan uusin suojelumääräyksiin, tulee hankkeen osalta huomioida luonnonsuojelulain 71 §:n mukainen suoja. Kyseistä pykälää tulee tässä tilanteessa tulkita perustuslain omaisuuden-suojaa koskevien säännösten sekä perusoikeusmyönteisen laintulkinnan valossa siten, että se ulottuu suojaamaan myös malminetsintäluvapavaiheessa olevia hankkeita ja niiden prioriteettia myöhemmin päätettyyn suojeluun nähden. Tässä tilanteessa Yhtiö pitääkin tärkeänä, että ympäristöministeriö selvittää asetusvalmistelun yhteydessä keinot, joilla turvataan Yhtiön mahdollisuudet saattaa loppuun vireillä oleva hanke Konttikivalon, Siika-Kämän ja Ylikuuhunkijärven alueilla.

1.4 Lopuksi

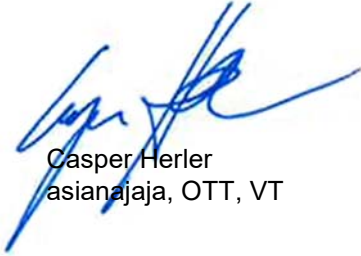
7. Yhtiö huomauttaa, että asetusvalmistelun yhteydessä ei ole riittävän selvästi tuotu esiin perustettavien suojelualueiden aluekohtaisia suojeluperusteita. Jotta asianosaisilla olisi mahdollisuus punnita valittujen keinojen ja suojelutavoitteiden oikeasuhtaisuutta tai luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 §:n mukaisten luonnonsuojelualueen perustamisen edellytysten täyttymistä, pitäisi valittujen alueiden suojeluperusteet tuoda selkeästi esiin valmisteluaineistossa. Suojeluperusteita on käsitelty asetusten perustelumuistioissa yleisellä tasolla, mutta niiden pohjalta on käytännössä mahdotonta arvioida ehdotettujen suojelutoimien tarpeellisuutta yksittäisillä alueilla ja siten niiden kohtuullisuutta suhteessa yksityiselle edulle aiheutuvaan haittaan. Hallinnon suhteellisuusperiaate edellyttää, että julkista valtaa käytetään kohtuullisuusnäkökohdat huomioiden. Lain sallimia ja asettamia tavoitteita toteutettaessa on siten valittava sellainen toteuttamiskeino, joka rajoittaa yksityisiä oikeuksia mahdollisimman vähän. Asetusten soveltamisalaan valittujen alueiden suojelun toteuttamiseksi on olemassa ja jo voimassakin myös sellaisia suojelukeinoja, jotka puuttuvat yksityisiin oikeuksiin huomattavasti vähemmän, kuin suunniteltu suojelualueiden perustaminen. Voimakkaampien suojelukeinojen käyttämisen tarvetta vähentää osaltaan myös se, että alueet ovat Metsähallituksen hallussa. Suhteellisuusperiaatetta ei siten ole lausuntomenettelyn kohteena olevassa asetusvalmistelussa tältä osin noudatettu.
8. Muilta osin Yhtiö viittaa Kaivosteollisuus ry:n lausuntoon ja tukee siinä esitettyä.

[Allekirjoitukset seuraavalla sivulla]

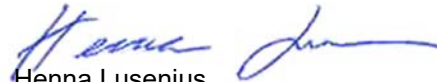
Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 2019

SUHANKO ARCTIC PLATINUM OY

LAATIVAT:

Casper Herler
asianajaja, OTT, VT

Henna Lusenius
asianajaja